

DEDIŠČINA V ROKAH MLADIH – MLADI POSVOJIJO SPOMENIK MESTNO OBZIDJE 2002 – 2005

Piran je staro srednjeveško mesto, bogato s spomeniki preteklosti. Eden izmed najmogočnejših je mestno obzidje, ki so ga Pirančani zgradili, da bi se obvarovali pred vdori sovražnikov. Ker se je mesto skozi čas širilo, so ga obzidali kar trikrat. Najbolj ohranjeno je zadnje, tretje piransko obzidje, ki so ga zgradili v 15. stoletju. V preteklosti je obzidje pomenilo varnost, danes pa je zanimiv turistični objekt in edinstven spomenik stavbne dediščine.

Večine prvotnega obzidja, zgrajenega v 7. stoletju, ni več. Za ohranitev njegovih dragocenih ostankov skrbi Zavod za ohranjanje kulturne dediščine Piran, saj je mesto Piran eno izmed zgodovinsko zaščitenih mest v Sloveniji.

Mestno obzidje je zanimivo za zgodovinarje, obiskovalce mesta, pa tudi za mlade, ki ga spoznavajo skozi učni proces in dodatne dejavnosti šole. Dolga leta je nad obzidjem bdela projektna skupina Patrimonto, ki je delovala v okviru UNESCO projekta Korenine in krila. Med leti 2002 in 2005 je v šolskem Parku prijatelja nastala tudi maketa mestnega obzidja.

V dejavnosti za osveščanje mladih o pomembnosti ohranjanja piranskega obzidja smo se povezovali z Občino Piran, Zavodom za ohranjanje kulturne dediščine, Mestnim arhivom, Pomorskim muzejem in drugimi. Poleg tega smo bili povezani tudi v Mrežo obzidnih mest, v katero je bilo poleg Pirana vključenih še šest obzidnih mest iz Slovenije in tujine.

Še naprej se bomo trudili, da bo obzidje svojim meščanom in obiskovalcem lahko pripovedovalo zgodbe, ki jih ni moč slišati in občutiti nikjer drugod.

Zapisala Vika Kuštrin
OŠ Cirila Kosmača Piran

DEDIŠČINA V ROKAH MLADIH – MLADI POSVOJIJO SPOMENIK

Poročila šol/zavodov

A) POSVOJENI SPOMENIK 2002 - 2005

PIRANSKO OBZIDJE

Osnovna šola Cirila Kosmača Piran

1. Časovni izvor

Piran je zelo staro mesto. Arheologi so dokazali, da je bilo naseljeno že v prazgodovini. Uvrščamo ga med srednjeveška mesta in spada v mrežo Združenja obzidnih mest.

Pirančani so se v preteklosti bali vdora sovražnikov, zato so se obdali z obzidjem. Najstarejše mestno jedro – Punta je bilo obzidano že v 7. st. Ker se je mesto širilo, so ga obzidali trikrat. Prvo obzidje so večkrat obnavljali, zato so najstarejši deli obzidja ohranjeni le po delih. Vrata prvega obzidja so: Miljska, Dolfinska, Osrednja, Poljska.

Drugo obzidje ima le ena vrata – Prva Rašporska vrata.

Najbolj ohranjeno je tretje piransko obzidje, zgrajeno v 15. st. 200m tega obzidja so zgradili med leti 1470 in 1533 zaradi nevarnosti vdora Turkov. Dobro so ohranjena 2. Rašporska vrata in vrata Marciana.

2., 3. Živost spomenika, predstavitev

Stari Pirančani so se v objemu mogočnega obzidja počutili varne. Danes je obzidje zelo pomembna in zanimiva turistična točka v mestu. Ostanke obzidja so zelo «živi» tudi med mladimi. V okviru pouka in različnih nacionalnih in mednarodnih projektov se odvijajo zanimive dejavnosti. Učenci iščejo vire, informacije, pri tem sodelujejo tudi s strokovnimi institucijami v mestu.

Obzidje doživljajo tudi skozi umetnost :

- literarno: pisanje zgodbic, pesmi, legend o življenju v objemu obzidja v preteklosti in danes
- športno: oblikovanje »živega obzidja« iz teles
- matematično: merjenje in računanje velikosti, dolžine, višine, volumna... obzidja
- likovno: slikanje, risanje, poslikava šolskih hodnikov z motivi obzidja, oblikovanje iz stiropora, gline in oblikovanje modela 3. obzidja iz kamna v šolskem Parku prijateljstva.

4. Ogroženost

Prvo obzidje je bilo zgrajeno že v 7. st. V tem dolgem obdobju je večina prvotnega najstarejšega obzidja izginila. Ohranjeni so le posamezni deli na Puntih in 4 vrata: Miljska, Osrednja, Dolfinska in Poljska. Za ohranitev teh ostankov skrbi Zavod za ohranjanje kulturne dediščine Piran, saj je mesto Piran eno od zgodovinsko zaščiteneh mest v Sloveniji. Tretje obzidje trenutno obnavljajo.

5. Popularnost

Obzidje je zelo priljubljeno med obiskovalci mesta, pa tudi med učenci. Med poukom raziskujejo in obiskujejo obzidje, saj nam učni načrti predpisujejo tudi obravnavo kraja v preteklosti in spoznavanje kulturne dediščine, spomenikov...

Sodelujemo tudi v več projektih:

- KiK UNESCO mednarodni projekt (projektna skupina PATRIMONITO - Varuhi kulturne dediščine)
- Dediščina v rokah mladih – UNESCO nacionalni projekt
- Mreža evropskih obzidnih mest

Pri šolskih naporih nam pomagajo tudi lokalne oblasti in institucije (Občina Piran, Zavod za ohranjanje kulturne dediščine, Mestni arhiv, Pomorski muzej...)

6. Legenda prihodnosti

Mestno obzidje in njegov model v Parku prijateljstva naj bo del učne poti, pa še nekaj lepega za oči!

7. Povezanost

- **Dediščina v rokah mladih**, Mladi posvojijo spomenik
- **Korenine in krila** (Slovenija, Madžarska, Avstrija, Poljska, Romunija, Norveška, Srbija in Črna Gora, Hrvaška, Namibija)
- **UNESCO KLUB Piran**
- Šole in ustanove **UNESCO SREDIŠČA Piran** (Vrtec Mornarček Piran, OŠ V. de Castro Piran, Gimnazija Piran..)
- **Mreža obzidnih mest** (v živo in na daljavo):
Istituto comprensivo Soave, Italija
St. Albert the Great College, Malta
Chichester High School for boys, Velika Britanija
2 šoli iz Novega Grada, Hrvaška
OŠ Cvetka Golarja, Škofja Loka, Slovenija
OŠ Mladika Ptuj, Slovenija

B) NOVI SPOMENIKI

1. Pozabljeni spomeniki

V mestu Piran je še veliko kulturnih spomenikov, ki so po mnenju učencev (anketa) vredni večje pozornosti, spoštovanja in raziskovanja z namenom ohranjanja (Tartinijev spomenik, Benečanka, Svetilnik na Punt, cerkev SV. Jurija...)

2. Spomenik mojih/naših sanj

C) BESEDA MENTORJEV

Cilji projekta so bili kar obsežni:

- pomagati učencem naučiti jih ceniti svoje zgodovinsko okolje
- pri pouku uporabiti kulturne spomenike kot učne vire
- učence usmeriti v odgovoren odnos pri načrtovanju in izvedbi projekta
- utrditi sodelovalne odnose med šolo in lokalnimi institucijami ter vzpostaviti in vzdrževati vezi med šolami ASP mreže in drugimi slovenskimi šolami

Cilje smo dosegli skozi različne postopke in metode dela: iskanje virov, vsebinsko in procesno načrtovanje dela, raziskovanje, konkretne aktivnosti v zvezi s posvojenim spomenikom... Izdelek je uporaben za učno vzgojne namene. Pomembno je stalno sodelovanje, izmenjava izkušenj, predlogov in dobre prakse.

Zahvalila bi se:

- go. Vojki Štular, županji Občine Piran,
- go. Milici Maslo (Občina Piran)
- g. Attiliu Radojkoviču (Občina Piran)
- g. Ludviku Križmanu (Hidrogradnja d.o.o.)

za finančno in fizično pomoč pri izvedbi projekta.

Piran, 29. 9. 2005

Mentorica: Tatjana Uršič

FOTO UTRINKI - IZDELAVA MAKETE PIRANSKEGA OBZIDJA

